

NOTULEN

der openbare vergadering
van de
gemeenteraad van 's-Hertogenbosch
op vrijdag 25 juli 1958,
te 19.30 uur.

PUNTEN VAN BEHANDELING.

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergadering van de gemeenteraad van 26 juni 1958 (no. 6).
2. Ingekomen stukken.
3. Onderzoek geloofsbriefen van de nieuw benoemde leden van de gemeenteraad.
4. Voorstel (Bijlage no. 136) tot het beschikbaarstellen van enige kredieten voor de aanschaffing van een nieuwe roltrommelvuilnisauto, een Unimogtrekker en een sneeuwplough.
5. Voorstel (Bijlage no. 137) tot het aangaan van een geldlening, groot f 200.000,—.
6. Voorstel (Bijlage no. 138) tot het aangaan van een geldlening, groot f 1.299.000,— met de n.v. Bank voor Nederlandsche Gemeenten te 's-Gravenhage.
7. Voorstel (Bijlage no. 139) tot het aangaan van een geldlening, groot f 2.000.000,— met de N.V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten te 's-Gravenhage.
8. Voorstel (Bijlage no. 140) tot 7e wijziging van de verordening, regelende de kindertoelage voor de ambtenaren in dienst van de gemeente en de Godshuizen en den Algemeenen Arme te 's-Hertogenbosch (Kindertoelageverordening 1954).
9. Voorstel (Bijlage no. 141) tot het invoeren van werkclassificatie met loonconsequenties en van prestatiebeloning voor de handarbeiders der gemeente en der Godshuizen.
10. Voorstel (Bijlage no. 142) tot 19e wijziging van de algemene salarisverordening 1953 en tot 10e wijziging van de salarisverordening keuringsdienst 1953.
11. Voorstel (Bijlage no. 143) tot 20e wijziging van de algemene salarisverordening 1953.

12. Voorstel (Bijlage no. 144) tot 21e wijziging van de algemene salarisverordening 1953.
13. Voorstel (Bijlage no. 145) tot toepassing van artikel 25, 2e lid, der Nijverheidsonderwijswet betreffende uitbreiding van het leerplan der lagere technische school met een cursus in meubel- en woningstoffen.
14. Voorstel (Bijlage no. 146) tot toepassing van artikel 25, 2e lid, der Nijverheidsonderwijswet betreffende uitbreiding van het leerplan der 2e R.K. Huishoudschool „Mariënborg” met de Mater Amabiliscursus te Deuteren.
15. Voorstel (Bijlage no. 147) tot het vaststellen van een nieuwe regeling inzake het verlenen van subsidie aan seminaria en andere priestercolleges.
16. Voorstel (Bijlage no. 148) tot het verlenen van medewerking ex artikel 72 c.q. artikel 84 der lager onderwijswet 1920.
17. Voorstel (Bijlage no. 149) tot het verlenen van medewerking ex artikel 50 der Kleuteronderwijswet.
18. Voorstel (Bijlage no. 150) tot beschikbaarstelling van kredieten voor de aankoop en inrichting van zes noodlokalen t.b.v. het bijzonder gewoon lager onderwijs.
19. Voorstel (Bijlage no. 151) tot beschikbaarstelling van een krediet voor de aanschaffing van meubilair voor één afdeling „zeer moeilijk lerende kinderen” van de school voor b.l.o. aan de Keizerstraat 1—3.
20. Voorstel (Bijlage no. 152) tot verkoop van grond aan een tweetal bouwverenigingen.
21. Voorstel (Bijlage no. 153) tot aanvulling van de besluiten tot het stellen van zekerheid ingevolge het „Besluit bevordering eigen woningbezit.”
22. Voorstel (Bijlage no. 154) tot aankoop van de boerderij Orthen 118 van G. Pennings.
23. Voorstel (Bijlage no. 155) tot verhuur van een strook gemeentegrond, gelegen aan de Pettelaarseweg, aan de heer H. Gevers, alhier.
24. Voorstel (Bijlage no. 156) tot vaststelling van het saneringsplan „Beurdestraat 1e gedeelte”.
25. Voorstel (Bijlage no. 157) tot het beschikbaarstellen van een krediet aan de woningstichting „Ons Belang Amersfoort”, in verband met de eindafrekening herbouw 20 woningwetwoningen aan de Geert van Woustraat en het aanvragen en aanvaarden van een jaarlijkse rijksbijdrage.

26. Voorstel (Bijlage no. 158) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de bouw van een hondenasiel, alsmede tot het aangaan van een geldlening, groot f 7.500,—.
27. Voorstel (Bijlage no. 159) tot het verlenen van ontheffing ingevolge artikel 14, 2e lid, der Bouwverordening aan J. J. Hosemans, alhier.
28. Voorstel (Bijlage no. 160) tot aankoop van enige percelen in het saneringsplan Beurdestraat e.o.
29. Voorstel (Bijlage no. 161) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de bouw van 250 woningen in de Aa-wijk op grond van de overeenkomst tot het bouwen van 1250 woningen.
30. Voorstel (Bijlage no. 162) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de inrichting van een woningcartotheek.
31. Voorstel (Bijlage no. 163) tot verhuur van het fabriekscomplex aan de Engelseweg (v.m. Kruithoorn).
32. Voorstel (Bijlage no. 164) tot het verhogen van de subsidie aan Het Zuidelijk Toneel.
33. Voorstel (Bijlage no. 165) tot vaststelling van een gemeenschappelijke regeling met diverse gemeenten inzake een regionaal woonwagengkamp te 's-Hertogenbosch.
34. Voorstel (Bijlage no. 166) tot benoeming van een lid van de commissie van toezicht op het middelbaar onderwijs.
35. Voorstel (Bijlage no. 167) tot benoeming van leraren aan het gemeentelijk gymnasium.

Tegenwoordig:

Voorzitter: mr H. J. M. Loeff, burgemeester.

Wethouders: N. Schuurmans, dr H. J. J. van Velthoven en G. A. Moerings.

Leden: J. Op 't Hof; A. H. S. Willemsen; W. W. Kaasjager; dr N. H. L. van den Heuvel, Chr. A. de Gier; Th. G. T. Jansen; mej. A. A. J. M. Tilman; mej. M. M. J. van Lanschot; M. Pigmans; H. Salfischberger; P. van Drunen; J. B. M. van der Vliet; A. van Vugt; J. P. J. Cornet; H. A. Lucas; W. P. Veld; drs H. J. B. Aarts; J. A. C. Aarts; mr F. H. M. Hamer; J. M. A. Foppele; J. J. M. van Halteren; J. M. van Engelen; drs F. A. van den Hout; P. M. Gielisse; P. A. Ph. Stevels en H. J. A. G. Heiligers.

Secretaris: mr A. A. B. van Geelen, gemeente-secretaris.

Afwezig: P. J. Heesakkers, L. W. Wellens en H. W. van Kempen.

Vacature: F. H. J. M. van den Eerenbeemt.

De voorzitter opent de vergadering met het gebed en spreekt hierna de volgende rede uit, die door de raad staande wordt aangehoord:

„Dames en heren, wederom hebben wij de droeve plicht om in deze raad iemand te herdenken, die door zijn arbeid zo nauw met de gemeente verbonden was en die wij in dit leven niet meer zullen terugzien. Het is, zoals u weet, de heer Den Hartog, in leven directeur van het gemeentelijk slachthuis en het gemeentelijk veemarktbedrijf, die enige weken geleden door een plotselinge dood zo onverwacht aan zijn gezin en aan zijn werkkring onttrokken werd. Vanzelfsprekend, dames en heren, gaan onze gedachten op de eerste plaats thans uit naar mevrouw Den Hartog en naar de achtergebleven familie, die wij nogmaals en thans vanaf deze plaats, d.w.z. van uit de raad en namens de raad, onze oprechte deelneming betuigen bij het grote en men mag ook zeggen onherstelbare verlies, dat geleden is. Telkens, dames en heren, en zo zal het ook u gaan, vragen wij ons af, wanneer droeve doodsberichten ons bereiken van mensen, die een leeftijd hadden, die eigenlijk nog veel te jong was om te sterven, waarom dit nu moest geschieden. Wij krijgen daar geen antwoord op, maar met absolute zekerheid weten wij, dat Hij, Die is de Schepper en de Heer van allen en van alles in Zijn wegen, die Hij bewandelt, hoe onbegrijpelijk voor ons mensen ook, altijd even wijs en even goed is. Dat wil zeggen, dat wij thans eerbiedig ons hoofd buigen voor Gods Wil, die geschiede, met de bede voor de eeuwige rust van hem, die God zo onverwacht voor Zijn Aanschijn riep. Met de heer Den Hartog, dames en heren, u zult het daarmee eens zijn, is aan de gemeente een zeer verdienstelijk hoofdambtenaar ontvallen. Na aanvankelijk enige jaren als dierenarts in 's-Hertogenbosch en omgeving werkzaam te zijn geweest, werd de heer Den Hartog op 1 oktober 1929

benoemd tot plaatsvervangend directeur van het gemeentelijk slachthuis en van het gemeentelijk veemarktbedrijf, zodat hij bijna 30 jaren aan de gemeente verbonden is geweest. In 1942 werd hij als opvolger van de heer Van Hootegem benoemd tot directeur van deze beide belangrijke bedrijven. De heer Den Hartog stond, ik heb dat meerdere malen kunnen ervaren, als een zeer ervaren dierenarts in Nederland aangeschreven, en niet minder wat de bedrijven betreft, die hij beheerde als een zeer kundig directeur. Wij weten hoezeer de heer Den Hartog er voorstander van was om te komen tot de nieuwbouw van een modern slachthuis met een moderne outillage, met moderne koelcellen, liefst in de buurt van de grote veemarkt, maar wij weten ook, dat, gezien het feit er nog tal van investeringen moesten worden gedaan in nog urgenter zaken, de heer Den Hartog steeds begrip heeft getoond voor de noodzaak van uitstel in deze, ook al had hij ongetwijfeld gehoopt als nog in functie zijnde directeur het begin van deze nieuwbouw te kunnen meemaken.

Met het veemarktbedrijf lag het anders, want daar was de heer Den Hartog directeur van het best geoutilleerde veemarktbedrijf van gans Nederland. En dit voordeel, dames en heren, u weet dat, heeft de heer Den Hartog niet ongebruikt gelaten. Bezield door wijlen burgemeester Van Lanschot heeft de heer Den Hartog aan de Bossche veemarkt zijn beste krachten en zijn grootste toewijding gegeven met het resultaat, dat het veemarktbedrijf, de raad weet zulks, gedurende de laatste jaren al een rendabel bedrijf was geworden. Met alle geledingen en dat waren er vele, die bij de Bossche veemarkt betrokken waren, had hij het nauwste contact en niets was hem teveel, onder welke omstandigheden dan ook en op welke plaats ook, het belang van de Bossche veemarkt te behartigen en dat niet alleen in het belang van onze stad maar ook in het belang van de vele categorieën, die bij het veemarktbedrijf betrokken waren. Aldus heeft hij het mogen beleven, dat het Bossche veemarktbedrijf niet alleen het grootste veemarktcomplex als zodanig was, maar dat de Bossche veemarkt ook was uitgegroeid tot de grootste veemarkt van Nederland, wat de aanvoer van dieren aangaat. Dames en

heren, de tijd gaat verder en wij kunnen dus niet stilstaan. Wij brengen vanaf deze plaats aan de heer Den Hartog onze oprechte erkentelijkheid voor alles wat hij in grote plichtsbetrachting en grote toewijding als directeur van het gemeentelijk slachthuis en het gemeentelijk veemarktbedrijf heeft gedaan. Wij geven aan de familie de verzekering, dat zijn persoon en zijn arbeid in de meest eerbiedige herinnering zal blijven voortleven en wij willen ons best doen iemand te vinden, die bezield is met hetzelfde elan, die drager is van dezelfde kunde en die tot uiting brengt dezelfde toewijding om aldus een waardig opvolger van de heer Den Hartog te zijn. Wij zullen namens de raad, dames en heren, een schrijven van rouwbeklag zenden naar de familie Den Hartog en ik moge eindigen met de herhaling van de bede in het begin van mijn toespraak gedaan: de ziel van de heer Den Hartog ruste in vrede!"

De voorzitter deelt mede, dat bericht van verhindering is ingekomen van de heer Wellens.

Vervolgens stelt hij aan de orde:

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergadering van de gemeenteraad van 26 juni 1958 (No. 6).

Deze notulen worden ongewijzigd vastgesteld onder dankzegging aan degenen, die ze hebben samengesteld.

2. Ingekomen stukken.

A. 1. Mededeling d.d. 3 juli 1958 van F. H. J. M. van den Eerenbeemt, waaruit blijkt dat hij wegens zijn benoeming op 2 juli 1958 tot lid van het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, heeft opgehouden lid van de raad dezer gemeente, alsmede ambtenaar van de burgerlijke stand dezer gemeente, te zijn.

2. Besluit van de voorzitter van het Centraal Stembureau d.d. 3 juli 1958, houdende de benoeming tot lid van de raad

dezer gemeente van de heer Th. J. M. Meeuwsen, alsmede mededeling van de voorzitter dat de heer Meeuwsen zijn benoeming tot lid van de gemeenteraad heeft aangenomen.

3. Besluit van de voorzitter van het Centraal Stembureau d.d. 3 juli 1958, houdende de benoeming tot lid van de raad dezer gemeente van de heer J. C. H. van Oijen alsmede mededeling van de voorzitter dat de heer Van Oijen zijn benoeming tot lid van de gemeenteraad heeft aangenomen.

B. Berichten van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, van de Minister van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie en van de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening tot goedkeuring resp. Koninklijke goedkeuring der raadsbesluiten/besluiten van burgemeester en wethouders tot:

1. ruil van de woning Lange Tolbrugstraat 11 met een gemeentewoning; (raadsbesluit 23 april);

2. aankoop van grond langs de Boschdijkstraat van de N.V. v.h. C. L. Verhagen van Oorschot, alhier; (raadsbesluit 23 april).

3. en 4. verkoop van gemeentegrond onder Orthen aan de heren J. Kaffener en C. J. Vermolen, alhier; (raadsbesluit 23 april).

5. verkoop van grond langs de Boschveldweg aan de N.V. Grobouma, alhier; (raadsbesluit 29 mei);

6. verkoop van het pand Maastrichtseweg 24a aan de heer J. van Drunen; (raadsbesluit 29 mei);

7. definitieve vaststelling van het uitbreidingsplan in hoofdzaken West; (raadsbesluit 21 december 1956);

8. het nemen van een besluit inzake de ontruiming van panden in het ontwerp-saneringsplan Beurdestraat e.o.; (raadsbesluit 29 mei);

9. definitieve vaststelling van het saneringsplan „Oude Hulst” e.o.; (raadsbesluit 23 april);

10. het opnemen van kasgeld in het 3e kwartaal 1958 tot een maximum van f 25.000.000,; (raadsbesluit 26 juni);

11. tot het doen van een uitgaaf t.b.v. voorzieningen in-gevolge de Kleuteronderwijswet;

12. idem t.b.v. de kosten van opleiding lager politieperso-neel;

13. idem t.b.v. de kosten van de schoolartsendienst;

14. idem t.b.v. de aankoop van leermiddelen voor de u.l.o. school Emmaplein 13;

15. idem t.b.v. de aankoop van grond aan de Boschdijk-straat;

16. idem t.b.v. het doen van herstellingswerken aan het gebouw van het gymnasium;

17. idem t.b.v. het herstel van de woning Oud Bogarden-straatje nr. 24 en het bouwen van 7 woningen;

18. idem t.b.v. het treffen van voorzieningen ex artikel 72 der Lager Onderwijswet 1920;

19. tot verkoop van grond langs de Parklaan aan de N.V. J. P. v. d. Linden te St. M. Gestel;

20. tot verkoop van grond aan de Oude Vlijmenseweg aan de heer W. J. A. Voets, alhier;

21. Koninklijke goedkeuring van de verordening tot wijzi-ging van de Verordening op de Vee- en Paardenmarkt in de gemeente 's-Hertogenbosch; (raadsbesluit 19 maart);

22. Koninklijke goedkeuring van de verordening op de heffing en invordering van rechten voor het gebruik van het zwembad en het badhuis; (raadsbesluit 23 april).

De voorzitter stelt namens burgemeester en wethouders de raad voor de onder A. en B. genoemde besluiten en mededelingen voor kennisgeving aan te nemen.

Wordt aldus besloten.

C. Schrijven van de Financiële Controle Commissie d.d. 11 juli 1958, waarin wordt geadviseerd de in haar handen gestelde rekeningen der gemeente, der afdeling Orthen en der takken van dienst, alle over het dienstjaar 1956 voorlopig vast te stellen.

De voorzitter stelt namens burgemeester en wethouders de raad voor, te besluiten overeenkomstig het advies der Financiële Controle Commissie en mitsdien de ontwerpbesluiten I en II, behorende bij Bijlage no. 132 van 1958 vast te stellen onder aantekening, dat de wethouders geacht worden buiten stemming te zijn gebleven.

Wordt aldus besloten.

D. 1. Verzoek d.d. 4 juni 1956 van de heer G. J. B. Merten No. 1 om ontslag als leraar aan het gemeentelijk gymnasium.

2. Verzoek d.d. 30 mei 1958 van mej. Dr. G. Orth om ontslag als lerares aan het gemeentelijk gymnasium. No. 2

De voorzitter stelt namens burgemeester en wethouders de raad voor de gevraagde ontslagen eervol te verlenen met ingang van 1 september 1958.

Wordt aldus besloten.

E. Schrijven d.d. 18 juni 1958 van het college van regenten over de Godshuizen en den Algemeenen Arme te 's-Hertogenbosch, waarbij een door dit college vastgestelde begrotingswijziging voor het dienstjaar 1958 van de psychiatrische inrichting Voorburg ter goedkeuring wordt aangeboden.

De voorzitter stelt namens burgemeester en wethouders de raad voor deze begrotingswijziging overeenkomstig het advies van de commissie tot onderzoek van de begrotingen en rekeningen der Godshuizen en het Rooms Armenweeshuis goed te keuren.

Wordt aldus besloten.

F. Aanbieding van een begrotingswijziging voor het dienstjaar 1958 ten bedrage van f 7.800,— t.b.v. het aanschaffen van een nieuwe mobilfoon-installatie voor de Brandweer.

De voorzitter zegt, dat de toelichting luidt als volgt: — „Daar de gemeente-politie thans nagenoeg de gehele dag de mobilfoon-installatie in gebruik heeft, is het voor de brandweer niet meer doenlijk eveneens van deze installatie op dezelfde golflengte gebruik te maken. De brandweer- en de politie-mobilfoon zenden nl. op dezelfde frequentie. Reeds meerdere malen kwam het voor, dat de brandweer van die golflengte gebruik moest maken, doch dat de politie er reeds gebruik van maakte. Zowel de commissaris van politie als de politie-verbindingdienst verzoeken zeer dringend het daarheen te willen leiden, dat de brandweer van de politie-frequentie wordt afgezonderd en op een afzonderlijke brandweer-frequentie overgaat, waardoor de politie-mobilfoon wordt ontlast. De kosten verbonden aan de aanschaffing van een zend- en ontvanginstallatie t.b.v. de brandweer zullen f 7800,— bedragen.

De voorzitter stelt, namens burgemeester en wethouders, de raad voor over te gaan tot wijziging van de gemeente-begroting voor 1958 en daartoe de ter visie gelegde begrotingswijziging vast te stellen.

Wordt aldus besloten.

No. 3. 3. Onderzoek geloofsbriefen van de nieuw benoemde leden van de gemeenteraad.

De voorzitter zegt, dat dit onderzoek volgens het reglement van orde geschiedt door een commissie door hem uit de raad te benoemen. Deze commissie brengt dan na het onderzoek verslag over het bevondene aan de raad uit. Spreker verzoekt de voorzitters van de drie grootste raadsfracties te weten de heren Van den Heuvel, Van Vugt en Kaasjager de commissie van onderzoek te willen vormen. Ter assistentie wordt aan deze commissie toegevoegd de heer Van Bilsen,

chef van de afdeling Bevolking enz. ter secretarie. De voorzitter schorst hierna de vergadering.

Na heropening der vergadering brengt de commissie, bij monde van de heer Van den Heuvel, verslag uit van het onderzoek, mededelend, dat alle geloofsbrieven in orde zijn bevonden en mitsdien tot toelating tot het raadslidmaatschap wordt geadviseerd.

Wordt dienovereenkomstig besloten.

4. Voorstel (Bijlage no. 136) tot het beschikbaarstellen van enige kredieten voor de aanschaffing van een nieuwe rol-trommelvuilnisauto, een Unimogtrekker en een sneeuwploug. No. 4

De heer Van Vugt zegt ervan overtuigd te zijn, gezien immers de daaromtrent uitgebrachte deskundige adviezen, dat het noodzakelijk is zowel een Unimog-trekker als een sneeuwploug aan te schaffen. Niettemin zou hij gaarne vernemen waarom het juist noodzakelijk is nog een speciale sneeuwploug aan te schaffen, waar in het voorstel staat, dat ook de Unimog-trekker als zodanig dienst kan doen.

De voorzitter zegt, dat het de bedoeling is de Unimog in de eerste plaats te gebruiken als bulldozer om het op de gemeentelijke stortplaats gestorte vuil verder te transporteren en het terrein te egaliseren. De Unimog kan tegelijkertijd gebruikt worden als sneeuwploug. Dat echter wordt voorgesteld over te gaan tot het aanschaffen van een sneeuwploug vindt zijn oorzaak in het feit, dat de thans in gebruik zijnde sneeuwploug dateert van het jaar 1936 en niet meer aan de daaraan redelijkerwijs te stellen eisen voldoet. Als het gesneeuwd heeft, zo vervolgt spreker, is het bovendien van het grootste belang, dat de straten zo spoedig mogelijk weer begaanbaar worden gemaakt en dan is het zaak om voldoende materieel beschikbaar te hebben.

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No 5. 5. Voorstel (Bijlage no. 137) tot het aangaan van een geldlening, groot f 200.000,—.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit voorstel aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No. 6. 6. Voorstel (Bijlage no. 138) tot het aangaan van een geldlening, groot f 1.229.000,— met de N.V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten te 's-Gravenhage.

De heer C o r n e t vraagt hoe het komt, dat de geldlening, waarvan in het vorige voorstel sprake is afgesloten is kunnen worden tegen een rentepercentage van $4\frac{1}{4}\%$ per jaar terwijl de onderhavige geldlening afgesloten kan worden tegen een rente van $4\frac{3}{4}\%$ per jaar. Spreker acht dit verschil in rentepercentage groot.

De v o o r z i t t e r zegt gaarne meer aanbiedingen te krijgen van geldleningen tegen een percentage van $4\frac{1}{4}\%$. De aanbieding van de geldlening ad f 200.000,— komt van de Centrale Volksbank te Utrecht, die een goede sociale daad heeft willen stellen door deze geldlening te verstrekken, waardoor dus hypotheek kan worden verstrekt tegen een rente van $4\frac{1}{4}\%$ ter bevordering van het eigen woningbezit. De geldlening ad f 1.229.000,— is afkomstig van de n.v. Bank voor Nederlandse Gemeenten te 's-Gravenhage. Geen enkele gemeente is er tot heden in geslaagd een geldlening tegen $4\frac{1}{4}\%$ aan te gaan, tenzij met buitengewone welwillendheid van de geldgever.

De heer C o r n e t zegt eerder van de n.v. Bank voor Nederlandse Gemeenten een voordeliger aanbieding verwacht te hebben dan van een andere bank.

De v o o r z i t t e r zegt, dat de Centrale Volksbank een instelling is van de K.A.B. en voor deze aanbieding is het gemeentebestuur zeer dankbaar. Deze geldlening werd aangeboden door bemiddeling van de heer wethouder Schuurmans, die zich persoonlijk voor deze lening heeft geïnteresseerd. In dit verband kan nog worden medegedeeld dat de vlottende schuld van de gemeente teruggelopen is van f 25.000.000,— tot

f 18.542.000,—. Er kunnen binnenkort nog enige leningen worden aangegaan en als de toestand zich blijft ontwikkelen als thans het geval is, zal de gemeente op het eind van het jaar nog een kasgeldschuld hebben van ongeveer f 12.500.000,—.

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

7. Voorstel (Bijlage no. 139) tot het aangaan van een geldlening, groot f 2.000.000,— met de N.V. Bank voor Nederlandsche Gemeenten te 's-Gravenhage. No. 7.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit voorstel aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

8. Voorstel (Bijlage no. 140) tot 7e wijziging van de verordening, regelende de kindertoelage voor de ambtenaren in dienst van de gemeente en de Godshuizen en den Algemeenen Arme te 's-Hertogenbosch (Kindertoelageverordening 1954). No. 8.

De heer Lucas zegt, dat hij hoewel hij zijn stem aan het voorstel niet zal kunnen onthouden, er toch behoefte aan gevoelt, om te verklaren dat hij, en met hem de gehele fractie, het met het college van burgemeester en wethouders zeer ernstig betreurt, dat het gemeentebestuur de eigen verantwoordelijkheid, die het heeft tegenover zijn werknemers, uit handen werd genomen. Méér betreurt spreker het nog, dat door deze maatregel een der hoofdprincipen, waarop de kindertoelage-regeling was gebaseerd totaal uit de regeling is verdwenen. Hij zegt het college wel dankbaar te zijn voor de pogingen, welke het heeft aangewend om de goedkeuring voor die regeling te krijgen en tevens voor de aanbieding van het thans in behandeling zijnde voorstel dat toch, zij het in geringer mate, enigszins gunstiger is dan de rijksregeling. Met bezorgdheid vraagt spreker zich af waar het heen gaat met de autonomie van de gemeenten als zelfs in gevallen als deze toepassing van artikel 126 der Ambtenarenwet moet

plaats vinden. Hij denkt in dit verband o.m. aan de komende spaarregeling voor de ambtenaren. Zal men zich ook hier gedwongen zien stringent vast te houden aan de door het rijk vastgestelde percentages of zullen de gemeenten hierin grotere vrijheid van handelen hebben?

De heer wethouder S c h u r m a n s zegt, dat het college van burgemeester en wethouders het eveneens betreurt met dit voorstel te moeten komen, omdat de Kroon het vorige raadsbesluit heeft vernietigd, zodat, zonder dit voorstel, voor het personeel automatisch de thans vigerende rijksregeling van toepassing zou worden, waardoor de hele progressie in de kindertoelageregeling mede zou komen te vervallen. Het onderhavige voorstel biedt gunstiger perspectieven. De heer Lucas juichte het voorstel overigens toe evenals ook de organisaties, vertegenwoordigd in het G. O. zulks gedaan hebben. Spreker vervolgt met te zeggen, dat inderdaad de gemeenten zich veelal te richten hebben naar datgene, dat door het rijk wordt voorgeschreven. Wat de spaarregeling aangaat, zegt spreker vandaag een brief ontvangen te hebben van de Commissaris van de Koningin in de provincie Noord-Brabant, waarbij de Commissaris een afschrift stuurt van de ministeriële circulaire betreffende de spaarregeling, welke circulaire binnenkort aan alle gemeentebesturen zal worden toegezonden.

De Commissaris stuurt deze circulaire vooraf omdat 's-Hertogenbosch destijds met Eindhoven, Tilburg en Breda een eigen spaarregeling had ontworpen. Over deze regeling is met Gedeputeerde Staten gesproken en ook heeft daaromtrent enige malen een onderhoud plaats gevonden met de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie. Laatstgenoemde verzocht met een eigen regeling te wachten, daar er een rijksregeling werd ontworpen. Uit de circulaire blijkt, dat de gemeentelijke autonomie zo ver gaat, dat wel minder rente en of premie over het gespaarde bedrag mag gegeven worden, doch in geen geval méér dan de minister voorschrijft. Het voorgeschreven maximum ligt aanmerkelijk lager dan het maximum dat de vier genoemde Brabantse gemeenten zich gedacht hadden.

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

No. 9.

9. Voorstel (Bijlage no. 141) tot het invoeren van werkclassificatie met loonconsequenties en van prestatiebeloning voor de handarbeiders der gemeente en der Godshuizen.

De heer K a a s j a g e r zegt, dat hij dit ontwerp-besluit een van de moeilijkste vindt, die de laatste tijd genomen moesten worden, mede gezien het vele, dat hieromtrent ter visie heeft gelegen. Het is van groot belang of het college van burgemeester en wethouders het in de ontwerpen vervatte als stringente richtlijn zal nemen ofwel, dat er hier en daar van afgeweken zal of kan worden. De personeelsbeoordeling alleen al acht spreker een heel gevaarlijk en vervelend werk. Hij heeft er uit hoofde van zijn beroep ook mee te maken en persoonlijk vindt hij het een van de lastigste opdrachten, die hij kreeg. De moeilijkheid is z.i. gelegen in het feit, dat iemand, zelf behept met fouten en gebreken, een oordeel moet gaan uitspreken over een ander mens, die eveneens met zijn fouten zit. Hoewel men de objectiviteit wel zo goed mogelijk zal betrachten is het de vraag of er van het schrijven van de minister in vergelijking met andere overheidsbedrijven kan worden afgeweken. In dat schrijven wordt gezegd, dat twee chefs een oordeel over een persoon moeten uitbrengen en het dus wenselijk is dat de ene chef, voor hij tot beoordeling van iemand overgaat kennis neemt van de punten, die door de andere chef zijn toegekend. Spreker gelooft, dat die gedragslijn de objectiviteit niet in de hand werkt en dat men daarom veel beter, zoals ook in andere overheidsbedrijven wel geschiedt, door twee chefs onafhankelijk van elkaar een beoordeling laat uitbrengen met het uitdrukkelijk verbod om hierover met elkander te spreken. In de vergadering met de deskundige komt het eventueel verschil in beider opvatting wel tot uiting, waar beide beoordelingen tot één worden samengesmolten. Vervolgens vraagt spreker zich af of men niet aan degene, die beoordeelt de verplichting zou opleggen de beoordeelde ervan in

kennis te stellen als het over hem uitgebrachte oordeel van dien aard is, dat het een bevordering of iets dergelijks in de weg zou staan. De beoordeling dient dus niet voor de man in kwestie geheim gehouden te worden, doch daartegenover juist met hem besproken te worden, want heel dikwijls kan de beoordeelde slechts onwetend zo handelen, dat de over hem uitgebrachte beoordeling niet gunstig voor hem is en dus is het verstandiger iemand op zijn tekortkomingen te wijzen op de daarvoor geëigende manier. Daar waar nodig kan betrokkenen dan zijn houding wijzigen. Meer met betrekking tot de werkclassificatie, die ongetwijfeld dus ook consequenties t.a.v. de beloning met zich brengt, vraagt spreker zich af of het niet wenselijk is een beroepsinstantie in het leven te roepen, waarbij zowel degene, die geclassificeerd is als degene die de gradatie heeft uitgebracht, in beroep kan komen. Hij gelooft wel dat merit-rating, werkclassificatie en personeelsbeoordeling dingen zijn, die men in een modern bedrijf niet kan missen; men zal op deze weg wel moeten doorgaan omdat de ontwikkeling nu eenmaal geen andere mogelijkheden biedt, doch dit zal, zo vervolgt spreker, zeker met de nodige voorzichtigheid moeten gebeuren. Hij is ervan overtuigd, dat een rigoureuze invoeren van werkclassificatie, van personeelsbeoordeling enz. enz. grote weerstand zal ontmoeten en dat het dus noodzakelijk is om door een juiste voorlichting van het personeel deze weerstanden tevoren weg te werken.

De heer Lucas zegt, dat het voorliggend voorstel de gelegenheid biedt om verschillende vragen te stellen. Spreker is er zich evenwel van bewust, dat niet al deze vragen zich voor een behandeling in deze vergadering lenen, aangezien de meeste vragen de methodiek van de moderne loonteknik betreffen. Hij wil zich dan ook beperken tot het stellen van die vragen, welke naar zijn mening wél voor behandeling in aanmerking komen. Overigens komt het hem voor, dat het gewenst zou zijn als het college van burgemeester en wethouders zou willen overwegen de raad in een bijeenkomst, waartoe zo mogelijk ook vertegenwoordigers van de personeelsorganisaties waren uit te nodigen, door de deskundigen der gemeente voorlichting te laten geven over de moderne loonteknik. Het

effect van een dergelijke bijeenkomst zou nog verhoogd worden indien dan tevens de gelegenheid tot het stellen van vragen gegeven zou worden. Spreker acht een uiteenzetting als door hem bedoeld zeer nuttig, aangezien het ook voor de raadsleden van veel belang zal zijn, zo volledig mogelijk over de moderne loonmethodieken en hun toepassing georiënteerd te worden, te meer nu deze voor een zeer uitgebreide personeelsgroep ingevoerd zullen worden. Naar aanleiding van het ontwerp-besluit I vraagt spreker in welke gevallen de omstandigheden als in het tweede lid bedoeld zich kunnen voordoen en of bij toepassing van dat artikel de vak-organisaties zullen worden ingeschakeld. In het vierde lid wordt bepaald, zo vervolgt spreker, dat bij wijze van uitkering ineens een prestatiebeloning kan worden verleend. Gaarne vernam spreker de bedoeling van dit lid, alsmede over welke termijn de prestatiebeloning verleend kan worden en of in alle gevallen de resultaten der personeelsbeoordeling uitsluitend bepalend zullen zijn. In de derde plaats is er in de leden 5 en 6 sprake van prestatiebeloning met behulp van gemeten tarieven, c.q. ervarings- of schattingstarieven. Hij vraagt of het de bedoeling van burgemeester en wethouders is hiertoe over te gaan en zo deze vraag bevestigend beantwoord kan worden, welke methode zal dan toepassing vinden. Tenslotte zegt spreker in het concept geen clause te hebben aangetroffen over de mogelijkheid van beroep tegen het resultaat van de beoordeling. Hij vraagt of het de bedoeling is, dat er een beroepsinstantie gecreëerd wordt. Indien zulks inderdaad het geval is, zou het dan geen aanbeveling verdienen van de beroepsmogelijkheid melding te maken in het vast te stellen raadsbesluit?

De heer G i e l i s s e zegt het met beide vorige sprekers eens te zijn, meer in het bijzonder voor wat betreft het in het leven roepen van een beroepsinstantie. Spreker vreest bovendien dat dit besluit zonder dat er een bepaling over de mogelijkheid van beroep in opgenomen is, niet door Gedeputeerde Staten zal worden goedgekeurd, waar er in een besluit als het onderhavige zeker een dergelijke bepaling moet zijn opgenomen, daar het, zoals de heer Kaasjager reeds zeide, zulk een delicate kwestie regelt. Hij vraagt of de woorden „werkloon” op

pagina 4 niet gelezen moeten worden als „weekloon”.

De heer wethouder S c h u u r m a n s zegt tot de heer Gielisse, dat er in lid 1, sub a van ontwerp I inderdaad „ambtenaar op weekloon” gelezen moet worden. Zeer terecht, zo vervolgt spreker, heeft de heer Kaasjager gezegd, dat de materie, welke thans behandeld wordt, uitermate moeilijk is. Daarom verwondert het hem ook niet, dat er betrekkelijk weinig raadsleden het woord over voeren, hoe belangrijk het ontwerp-besluit ook moge zijn. Het hele personeel van de gemeente en van de Godshuizen is er immers mee gemoeid. Het is bovendien een materie, waarmee men zelfs met de beste bedoelingen brokken zou kunnen maken, omdat het geheel nogal in de gevoelssfeer ligt. Daarom acht spreker het niet alleen van belang dat het personeel ten deze helemaal wordt voorgelicht, doch ook de raad, om, zonder direct deskundig op dit terrein te worden, zich toch een oordeel er over te kunnen vormen. Vandaar dat hij gaarne zijn instemming betuigt met het voorstel van de heer Lucas om een aparte raadsvergadering te houden, waarin dieper op deze hele materie kan worden ingegaan. De heer Kaasjager merkte terecht op, dat dit besluit met grote voorzichtigheid gehanteerd moet worden. In tegenstelling met die voorzichtigheid is wel het brengen van dit voorstel in deze raadsvergadering, want het college van burgemeester en wethouders had daarmee nog graag een jaar of 15 maanden willen wachten, maar zoals de raadsleden uit het preadvies hebben kunnen lezen, wordt het college er thans wel toe gedwongen. Ongeveer drie jaar geleden is de voorbereiding tot het invoeren van de werkclassificatie in 's-Hertogenbosch ter hand genomen en het was de bedoeling de werkclassificatie zeer geleidelijk te doen plaats vinden. Uiteraard moet, zoals reeds betoogd is, het personeel er mentaal op voorbereid worden en ook de organisaties van het personeel moeten de gelegenheid en de tijd dus hebben om hun leden er mentaal op voor te bereiden. Er was ook veel voorbereidend werk te verrichten, te weten het maken van de functiebeschrijvingen en het opstellen van de graderingen, waaromtrent overleg met de organisaties moest plaatsvinden. Daarna moet er een z.g. inpassing plaats vinden; er wordt dan uitgemaakt tot welke loongroep de ambtenaar, wiens functie is beschreven, behoort Als

dat geschied is zou men kunnen zeggen, dat de werkclassificatie ten einde is. Voor wat de werkclassificatie betreft, zegt spreker tot de heer Kaasjager geen mogelijkheid, zelfs geen wenselijkheid te zien om een beroepsinstantie in te stellen. Spreker vermoedt, dat de heer Kaasjager trouwens een beroepsinstantie terzake de personeelsbeoordeling heeft bedoeld. De werkclassificatie is een technische kwestie van het beschrijven en waarden van een functie en houdt geen rekening met de wijze waarop een personeelslid zijn functie vervult. De functie wordt bij inpassing in een loongroep geplaatst en de werkclassificatie is ten einde. Dan begint het nog moeilijker en belangrijker werk: de personeelsbeoordeling waar het met name in dit voorstel over gaat, want daaruit vloeien de loonconsequenties voort. Zowel de heer Kaasjager als de heren Lucas en Gielisse vroegen juist om een beroepsinstantie in verband met de loonconsequenties. Het ligt inderdaad in de bedoeling van burgemeester en wethouders zo'n revisie-instantie in het leven te roepen. Dit ligt overigens reeds vast, zij het dan dat het niet in dit ontwerp-besluit is opgenomen. Met evenveel woorden is dit aan het Georganiseerd Overleg, waarin dus de personeelsorganisaties vertegenwoordigd zijn, meegedeeld en ook de samenstelling van deze revisie-commissie werd reeds bekend gemaakt. Waar het aantal mensen, dat zich met het bepalen van de loonconsequenties bezig houdt betrekkelijk gering is, is ook het aantal mensen in deze revisie-commissie gering. Vaststaat, dat daar uiteraard bij zal zijn het personeelslid, dat klaagt, welk personeelslid zich kan doen bijstaan door de vertegenwoordiger van zijn organisatie. Vervolgens zal daar zijn de man, die het personeelslid in eerste instantie beoordeelt: zijn directe chef, vervolgens het hoofd van het betreffende bedrijf of de betreffende dienst en het hoofd van de afdeling personeel de personeels-beoordelings-adviseur en spreker zelf.

Waarom is het college nu gedwongen om thans reeds met dit voorstel te komen, een jaar of anderhalf jaar eerder dan het college zich voorgesteld had? Er is een circulaire van het departement van Binnenlandse Zaken, Bezitsvorming en Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie gekomen, waarin staat, dat met ingang van 1959 geen loonwijzigingen voor handar-

beiders meer worden geaccepteerd tenzij op basis van verkregen resultaten van de werkclassificatie. Dat wil zeggen, dat als dit voorstel vandaag niet in de raad gebracht werd, er na 1 januari 1959 geen enkele salarisherziening meer voor dat personeel tot stand gebracht kan worden. De minister bepaalde voorts, dat aan de handarbeiders m. i. v. 1 april 1958 3 pct. overgangstoeslag mag worden toegekend, doch de gemeenten worden in twee categorieën ingedeeld: op de eerste plaats zijn er de gemeenten, die reeds taakanalisten in dienst hebben, welke gemeenten moeten zorgen, dat ze vóór 1 januari 1959 zover zijn gevorderd, dat de handarbeiders worden bezoldigd, bij tenminste één dienstonderdeel volgens een loonregeling op basis werkclassificatie vastgesteld en zodanig zijn beoordeeld, dat er loonconsequenties uit getrokken kunnen worden. Tot deze categorie behoort dus 's-Hertogenbosch. De andere gemeenten, die nog geen taakanalisten in dienst hebben moeten een raadsbesluit nemen behelzende, dat zij per 1 januari 1961 met werkclassificatie en personeelsbeoordeling zullen beginnen. Spreker hoopt, dat 's-Hertogenbosch op de gemeenten, waar nog geen taakanalisten in dienst zijn, en die dus zonder meer 3 pct. overgangstoeslag kunnen geven een stap voor is, en dat 's-Hertogenbosch door werkclassificatie en personeelsbeoordeling misschien méér dan 3 pct. kan gaan toekennen, want daar is ruimte gegeven tussen 0 pct. en 8 pct. Tot de heer Kaasjager zegt spreker, dat het wel de bedoeling is de methode, die de minister voor de beoordeling aangeeft te gaan volgen, doch hier en daar, zij het in onderdelen, zal er vanaf geweken worden, waar het n.l. hetzij voor de zaak zelf hetzij voor de mensen noodzakelijk of wenselijk geacht wordt. Wat deze afwijkingen betreft zullen de vertegenwoordigers van de personeelsorganisaties in de gelegenheid worden gesteld hun mening kenbaar te maken. Het is niet de bedoeling loonconsequenties te trekken vooraleer het systeem minimaal een half jaar beproefd is. Het is de bedoeling met het werk een aanvang te maken bij de G.G.D. bij welke dienst het kleinste aantal handarbeiders in dienst zijn, n.l. 5. Door dit te doen wordt voldaan aan het in de ministeriële circulaire vervatte, terwijl tevens ondervinding kan worden opgedaan. Dezer dagen zal dus

daar met personeelsbeoordeling worden begonnen en zullen de directe chef en de naast hogere chef beoordelingen uitbrengen. Doch minstens een periode van tweemaal 3 maanden zal eerst bezien worden hoe dit gaat en waartoe het leiden kan, alvorens er loonconsequenties aan verbonden zullen worden. Wanneer de directe chef en de naasthogere chef de gegeven punten vergelijken zijn zij niet de twee enige mensen, die erbij betrokken zijn, want de personeelsbeoordelingsadviseur, de specifieke vakman om hem zo te noemen, zal hier bij zijn van het begin af, zeker in deze periode van voorbereiding en proefneming en een wakend oog houden op de juiste toepassing van deze methodiek. Tenslotte bestaat er nog voor degene, die beoordeeld is, gelegenheid om bezwaren te maken tegen de ten opzichte van hem uitgesproken beoordeling bij de z.g. revisie-instantie. In de instructie voor de directe chef en de naast-hogere chef is de bepaling opgenomen, dat zij hun beoordeling met de beoordeelde moeten bespreken. Zij mogen dus niet een geheime beoordeling uitbrengen van welks inhoud betrokkene niet op de hoogte is. De beoordeelde moet dus op zijn eventuele tekorten van de voorbije 3 maanden gewezen worden, m.a.w. hij moet door deze opmerkingen de kans krijgen, om zich te herstellen in de komende 3 maanden. Daarom is er ook in de instructie bepaald, dat, als iemand in een zekere periode van 3 maanden lager beoordeeld wordt dan in de voorgaande, deze eerste lagere beoordeling geen nadeligere loonconsequenties met zich mag brengen. Er kan immers bij een personeelslid een duidelijk aanwijsbare reden zijn, die de beoordeling minder heeft doen uitvallen, zoals daar zijn ziekte in zijn gezin, eigen ziekte, etc. De oorzaak behoeft zelfs niet alleen lichamelijk te zijn doch ook geestelijke depressies kunnen het werk van het personeelslid schaden. Getracht moet worden te achterhalen, wat de oorzaken van de teruggang zijn. Dit alles is uiteraard een zeer klein onderdeel van het ganse personeelsbeleid. Zijn het sociale of maatschappelijke factoren, die het peil deden dalen, dan moet de maatschappelijke sector ingeschakeld worden, met name onze maatschappelijke werkster, om het personeelslid de kans te geven het oude peil weer te bereiken of zelfs nog daar boven te komen. Hoewel het probleem

toch moeilijk blijft en de uiterlijke schijn heeft van enige hardheid, wordt tot het uiterste getracht de voorzichtigheid, de menselijkheid, in acht te nemen om geen stukken te maken. Juist om de eventuele weerstand bij het personeel te overwinnen is een lange inloop-periode nodig. Het personeel moet er immers op voorbereid worden en het verheugt spreker, dat de organisaties niet slechts medewerken, doch hecht samenwerken met de afdeling personeel. De organisaties zijn vertegenwoordigd in de reeds genoemde werkclassificatie-commissie, inpassingscommissie en revisie-commissie, op de voorlichtingsdagen door de organisaties opgezet worden onze taak-analisten steeds uitgenodigd als toehoorders niet alleen maar zelfs een paar keer als inleiders om die voorlichting aan het personeel te geven. Spreker is ervan overtuigd dat het personeel inderdaad moet worden voorbereid en alleen langs de weg van samenwerking met de organisaties zal men er in kunnen slagen uit dit moeilijke werk toch datgene te halen, waar het om begonnen is: om aan de mens een eerlijk en rechtvaardig loon te geven; méér dan in het verleden met de oude methode mogelijk was. Spreker zegt nogmaals erg graag in te stemmen met de suggestie van de heer Lucas om een speciale raadsvergadering te wijden aan dit probleem, in welke raadsvergadering allereerst een inzicht zou kunnen worden gegeven in het totale personeelsbeleid, met al zijn maatschappelijke en sociale factoren, van welk beleid de werkclassificatie en de personeelsbeoordeling een heel belangrijk onderdeel is, waarover dus meer speciaal gesproken en naar spreker hoopt, ook van gedachten gewisseld kan worden.

De heer Lucas heeft gevraagd welke factoren het kunnen zijn, die buiten de functie liggen en waarmee bij de werkclassificatie geen rekening kan worden gehouden, maar waarvoor ingevolge het tweede lid toch een extra toelage kan worden toegekend. Inderdaad, zo zegt spreker kunnen er zich factoren voordoen die het uitvoeren van een functie verzwaren, belangrijker kunnen maken, zonder dat daar bij de werkclassificatie als zodanig rekening mee kan worden gehouden. Als voorbeeld noemt spreker een gas- of waterfitter, die opdracht krijgt bij vorst een of twee weken een gedeelte van de

stad speciaal te controleren op bevroren leidingen. Een dergelijke opdracht kan niet in de functiebeschrijving verwerkt worden en het werk komt dus niet in zijn beloning tot uiting maar iedereen zal het als rechtvaardig aanvoelen, dat die man daarvoor speciaal wordt betaald. In dergelijke gevallen moet er een mogelijkheid zijn die extra beloning toe te kennen boven het salaris, dat voortvloeit uit de werkclassificatie. Vervolgens heeft de heer Lucas gevraagd naar de strekking van het vierde lid. De merit-rating is juist een van de moeilijke onderdelen van het hele systeem en om daar dieper op in te gaan zou spreker zich gaarne de gelegenheid geboden zien in een speciale raadsvergadering. Bij dezelfde gelegenheid kan er eens dieper op ingegaan worden waarom de prestatiebeloning in het vrije bedrijf gemakkelijker in toepassing kan worden gebracht dan bij de gemeente.

De heer V a n d e n H e u v e l — „Leidt dit toch uiteindelijk niet tot perfectionisme?“

De heer wethouder S c h u r m a n s zegt dat de gemeente mensen heeft weten aan te trekken, die perfect met het systeem op de hoogte zijn. Of en in hoeverre het systeem zelf tot perfectionisme leidt is een kwestie, die juist in de voorgestelde speciale raadsvergadering behandeld kan worden. Persoonlijk is spreker van mening dat perfectionisme er niet hoeft te zijn. Het is een moeilijke materie, die op een menselijke wijze moet worden opgelost. Spreker onderschrijft daarom zo graag de suggestie van de heer Lucas omdat in een dergelijke besloten vergadering over en weer gepraat kan worden en dat in een dergelijke vergadering ook de deskundigen het woord gegeven kan worden. Het is de bedoeling wel gemeten tarieven te hanteren maar voorlopig kan daar zeker nog niet toe worden overgegaan. Voor wat de personeelsbeoordeling betreft, deelt spreker mede, dat de methode wordt toegepast, die ook bij het rijk in zwang is behoudens dus enkele detailwijzigingen, die aan de hand van de ervaring bekeken zullen moeten worden. De laatste vraag van de heer Lucas betreft de revisieinstantie, waarover de heer Kaasjager ook reeds sprak. Spreker gebruikt liever niet het woord „beroepsinstantie“, omdat dat woord een idee inhoudt, dat aan gerezen conflicten zou kunnen

doen denken. Het woord „revisie-instantie” is juist daarom zo gekozen, omdat het vergelijk met de beoordeelde zelf getroffen moet kunnen worden in overleg met de vertegenwoordiger van zijn organisatie in een wederkerig uitspreken, waardoor het vertrouwen groeit en de voorzichtigheid in acht genomen wordt, waarover reeds gesproken is. Er is gevraagd, zo vervolgt spreker, om in deze verordening een bepaling op te nemen over de revisie-commissie. Principieel heeft spreker daar uiteraard geen enkel bezwaar tegen omdat het college zelf die commissie in het leven wil roepen. Spreker stelt voor de tekst van lid 10 te vernummeren tot 11 en een nieuw lid 10 in te voegen luidende als volgt: „Overeenkomstig nader vast te stellen regelen bestaat voor de ambtenaar de mogelijkheid van beroep tegen het over hem in het kader van de personeelsbeoordeling/merit-rating gevormde oordeel en het hem toegekende premie-percentagē”.

De voorzitter vraagt of de raad zich met deze aanvulling kan verenigen.

De heer K a a s j a g e r vraagt of aan de suggestie van de heer Lucas kan worden voldaan. Hij acht een dergelijke bijeenkomst n.l. ook zeer belangrijk.

De voorzitter wil gaarne de suggestie van de heer Lucas overnemen, want het betreft hier een uitermate belangrijke en ingewikkelde kwestie. De heer Schuurmans heeft destijds, zo zegt hij, ook de toezegging gedaan een nadere uiteenzetting te geven over de sanering en het is sprekers bedoeling om in het komende najaar, als de nieuwe raad zitting heeft genomen, een besloten vergadering te beleggen, waarin beide onderwerpen aan de orde kunnen worden gesteld. Het is inderdaad zoals de heer Schuurmans zeide: eerst moet in het hele personeelsbeleid als zodanig inzicht gegeven worden en daarbij kunnen dan de werkclassificatie en de personeelsbeoordeling betrokken worden.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel aangenomen en het ontwerp-besluit zoals het nader door wethouder Schuurmans is geamendeerd vastgesteld.

10. Voorstel (Bijlage no. 142) tot 19e wijziging van de algemene salarisverordening 1953 en tot 10e wijziging van de salarisverordening keuringsdienst 1953. No. 10.
11. Voorstel (Bijlage no. 143) tot 20e wijziging van de algemene salarisverordening 1953. No. 11.
12. Voorstel (Bijlage no. 144) tot 21e wijziging van de algemene salarisverordening 1953. No. 12.
13. Voorstel (Bijlage no. 145) tot toepassing van artikel 25, 2e lid, der Nijverheidsonderwijswet betreffende uitbreiding van het leerplan der lagere technische school met een cursus in meubel- en woningstoffen. No. 13.
14. Voorstel (Bijlage no. 146) tot toepassing van artikel 25, 2e lid, der Nijverheidsonderwijswet betreffende uitbreiding van het leerplan der 2e R. K. Huishoudschool „Mariënborg” met de Mater Amabiliscursus te Deuteren. No. 14.
15. Voorstel (Bijlage no. 147) tot het vaststellen van een nieuwe regeling inzake het verlenen van subsidie aan seminaria en andere priestercolleges. No. 15.
16. Voorstel (Bijlage no. 148) tot het verlenen van medewerking ex artikel 72 c.q. artikel 84 der lager onderwijswet 1920. No. 16.
17. Voorstel (Bijlage no. 149) tot het verlenen van medewerking ex artikel 50 der Kleuteronderwijswet. No. 17.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden deze voorstellen aangenomen en de ontwerpbesluiten vastgesteld.

18. Voorstel (Bijlage no. 150) tot beschikbaarstelling van kredieten voor de aankoop en inrichting van zes noodlokalen t.b.v. het bijzonder gewoon lager onderwijs. No. 18.

De heer Van Halteren zegt, dat hij gehoopt had, dat er geen noodlokalen meer nodig zouden zijn in 's-Hertogenbosch. Uit het preadvies blijkt, dat het de bedoeling is in enige wijken twee of drie noodlokalen bij elkaar te plaatsen. Spreker

stelt voor een en ander zo goedkoop mogelijk te doen uitvoeren en er daarom geen centrale verwarming in aan te laten brengen. Hij acht een dergelijke installatie te duur voor twee noodlokalen, die toch gemakkelijk door een kachel verwarmd kunnen worden.

De heer wethouder Van Velthoven zegt het met de heer Van Halteren eens te zijn; hij zou het ook prettiger gevonden hebben als er geen noodlokalen meer behoeften geplaatst te worden. Het is echter natuurlijk ook aan de heer Van Halteren bekend, dat er momenteel elf nieuwe scholen in de stad gebouwd worden en dat getuigt toch wel, mede gezien de bestedingsbeperking, van activiteit op dit terrein. Het college van burgemeester en wethouders is ook van oordeel, dat er zo weinig mogelijk noodlokalen geplaatst moeten worden, doch bepaalde pieken, die er in nieuwe wijken altijd zijn, zullen opgevangen moeten worden door enige noodlokalen, omdat bij het verouderen van de wijk het aantal leerlingen terugloopt en daarom is het niet goed direct overal definitieve scholen te bouwen. Wat de vraag van de heer Van Halteren betreft over de aanleg van centrale verwarming deelt spreker mede, dat het de bedoeling is de lokalen met olie-kachels te verwarmen en in geen geval centrale verwarming aan te laten leggen.

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No. 19. 19. Voorstel (Bijlage no. 151) tot beschikbaarstelling van een krediet voor de aanschaffing van meubilair voor één afdeling „zeer moeilijk lerende kinderen” van de school voor b.l.o. aan de Keizerstraat 1—3.

De heer G i e l i s s e zegt, tot zijn spijt in het praeadvies te lezen, dat het nog enige tijd zal duren voordat de bouw van de nieuwe school in West kan worden gerealiseerd. Spreker vraagt of het niet mogelijk is om invloed aan te wenden bij de minister van Maatschappelijk Werk teneinde spoediger tot de bouw van deze school te geraken. Hij stemt in met het besluit tot aanschaffing van het meubilair, doch hoopt, dat spoed-

dig een voorstel ter tafel komt met de zinsnede: „Nu we echter zover zijn, dat met de bouw van de school kan worden begonnen”, want het is zo hard nodig, zeker voor die maatschappelijk gebrekkigen. Hij beveelt zijn suggestie ten eerste in de belangstelling van het college van burgemeester en wethouders aan, bijzonder van de wethouder van Onderwijs.

De heer wethouder Van Velthoven zegt eveneens te hopen, dat deze school zo vlug mogelijk gebouwd kan worden. Op het ogenblik worden de plannen echter tegengehouden, daar het financieel momenteel onmogelijk is de school te stichten. Spreker gelooft niet, dat er ten deze iets bij de minister van Maatschappelijk Werk te bereiken is, maar dat men zich beter kan wenden tot de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Gezien het feit dat de raad enige maanden geleden zijn fiat gaf tot het doen herstellen en inrichten van een soortgelijke school aan het Volderstraatje en gezien het aantal leerlingen is de outillage in 's-Hertogenbosch behoorlijk te noemen. Het onderwijzend personeel is erg tevreden met de school in het Volderstraatje en spreker adviseert de heer Gielisse er eens een kijkje te gaan nemen. Wanneer de leermiddelen ook vernieuwd worden kan men wel enige jaren vooruit. Zulks wil in genen dele zeggen, dat niet al het mogelijke gedaan zal worden om ook de nieuwe school te krijgen, maar de geplande school kostte f 415.000,—. Dit is in deze tijdsomstandigheden een heel groot bedrag en er zijn werkelijk nog scholen, die voor moeten gaan. Het is dus een kwestie van urgentie. Spreker hoopt niettemin, dat zo vlug mogelijk tot de bouw van de school kan worden overgegaan.

De heer Gielisse hoopt, dat er toch over deze kwestie contact met de minister van Maatschappelijk Werk zal worden opgenomen, hoewel het spreker bekend is, dat het bouwen van deze school niet onder de bemoeiingen van dat departement valt.

De heer wethouder Van Velthoven zegt, dat daar geen enkel bezwaar tegen bestaat.

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No. 20. 20. Voorstel (Bijlage no. 152) tot verkoop van grond aan een tweetal bouwverenigingen.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit voorstel aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No. 21. 21. Voorstel (Bijlage no. 153) tot aanvulling van de besluiten tot het stellen van zekerheid ingevolge het „Besluit bevordering eigen woningbezit”.

De heer F o p p e l e zegt, dat de raad in een van de vorige vergaderingen reeds het principe-besluit te dezer zake heeft genomen. Spreker uit zijn voldoening over de ruime mogelijkheid, die thans geschapen is door de wijzigingen en aanvullingen op dit besluit en hij hoopt, dat er in de toekomst een veelvuldig gebruik van gemaakt zal worden.

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No. 22. 22. Voorstel (Bijlage no. 154) tot aankoop van de boerderij Orthen 118 van G. Pennings.

De heer H e i l i g e r s vraagt wat de bestemming van dit pand is als het eenmaal door de gemeente is aangekocht.

De v o o r z i t t e r zegt, dat er zich op het ogenblik twee gevallen voordoen, die dringend oplossing behoeven. Onlangs besloot de raad het uitbreidingsplan Orthen te wijzigen in dien zin, dat de Hertog Godfriedstraat wordt doorgetrokken en dan ontstaat de mogelijkheid om op het einde van die straat 10 woningen te bouwen. De Bouworde wil zeer spoedig met de bouw van die woningen beginnen. Daarvoor moet het huis, thans in gebruik als werkplaats bij de heer Zanin, g e a m o v e e r d worden. Nu zou de werkplaats kunnen worden ondergebracht in de boerderij, die thans gekocht gaat worden. Het huis is zeer goed bewoonbaar en de schuur, eerst na de oorlog gebouwd, is een uitstekende werkplaats. Intussen zijn er echter onderhandelingen gaande met de heer Zanin om hem te helpen om te komen tot een bouw in plan west. Een ander noodgeval doet zich voor tengevolge van het feit, dat

men in Orthen zo spoedig mogelijk woningen wil gaan bouwen, n.l. de woningbouwvereniging St. Lambertus hoopt binnenkort met de bouw van een kleine 100 woningen te kunnen aanvangen. Er moet riolering komen en er moeten straten worden aangelegd. Wil de riolering aangesloten kunnen worden op de reeds bestaande riolering en de straten uitgang hebben op de reeds bestaande straten, dan moet de boerderij van Glaudemans gelegen op de Ketsheuvel afgebroken worden. Glaudemans gaat bouwen in de hoek die gevormd wordt door de nieuwe weg naar Empel en de Rijksweg naar Hedel. Waar het nog wel enige tijd zal vorderen eer de nieuwe boerderij klaar is opent zich thans de gelegenheid Glaudemans tijdelijk onder te brengen in de thans aan te kopen boerderij van Pennings. Deze huisvesting is uiteraard tijdelijk, doch het blijft van groot belang, dat de gemeente een dergelijk pand als deze boerderij ter beschikking blijft houden, daar er zich altijd gevallen kunnen voordoen dat panden moeten gaan verdwijnen hetzij wegens de sanering hetzij dat het pand om de een of andere reden in de weg staat.

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

23. Voorstel (Bijlage no. 155) tot verhuur van een strook gemeentegrond, gelegen aan de Pettelaarseweg, aan de heer H. Gevers, alhier. No. 23.

24. Voorstel (Bijlage no. 156) tot vaststelling van het saneringsplan „Beurdsestraat 1e gedeelte”. No. 24.

25. Voorstel (Bijlage no. 157) tot het beschikbaarstellen van een krediet aan de woningstichting „Ons Belang Amersfoort”, in verband met de eindafrekening herbouw 20 woningwetwoningen aan de Geert van Woustraat en het aanvragen en aanvaarden van een jaarlijkse rijksbijdrage. No. 25.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden deze voorstellen aangenomen en de ontwerp-besluiten vastgesteld.

No. 26. 26. Voorstel (Bijlage no. 158) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de bouw van een hondenasiel, alsmede tot het aangaan van een geldlening, groot f 7.500,—.

De heer Heiligers zegt met zeer veel belangstelling kennis van dit voorstel te hebben genomen en hij zal er gaarne zijn stem aan geven. Een van de doelstellingen van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren is o.m. het bevorderen van het totstandkomen van dierenasiels. Door indiening van dit voorstel en aanneming ervan door de raad is dan ook aan de verwezenlijking van een zeer belangrijk deel van de doelstelling dezer vereniging medewerking verleend. Daarvoor is spreker erkentelijk en met hem zeer vele dierenvrienden. Immers, het werk van deze vereniging in deze stad is van groot belang en de tot standkoming van een asiel voorziet in een reeds jaren bestaande behoefte. In dit verband uit spreker zijn grote waardering voor het vele werk, dat het bestuur van deze vereniging in onze stad reeds gedaan heeft, heden verricht en ook in de naaste toekomst nog hoopt te doen. Gaarne wil spreker de belangstelling bij anderen opwekken voor het werk van deze vereniging en hij doet een beroep op de echte dierenvrienden in 's-Hertogenbosch om deze vereniging niet alleen moreel doch, zo mogelijk, ook met een financiële bijdrage te steunen.

De voorzitter zegt dat bij het doen van dit voorstel ook het college van burgemeester en wethouders zich heeft laten leiden door de gedachte, thans door de heer Heiligers tot uiting gebracht. Het college heeft ook grote waardering voor het werk, dat door de plaatselijke afdeling van de dierenbescherming wordt verricht en het college hoopt ook dat er in de toekomst meer donateurs zullen komen, die dit nuttige werk zullen steunen, vooral nu er een zeer behoorlijk asiel tot stand zal komen.

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

27. Voorstel (Bijlage no. 159) tot het verlenen van ont- No. 27.
heffing ingevolge artikel 14, 2e lid, der Bouwverordening aan
j. J. Hosemans, alhier.

28. Voorstel (Bijlage no. 160) tot aankoop van enige per- No. 28.
celen in het saneringsplan Beurdestraat e.o.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke
stemming worden deze voorstellen aangenomen
en de ontwerp-besluiten vastgesteld.

29. Voorstel (Bijlage no. 161) tot het beschikbaarstellen No. 29.
van een krediet voor de bouw van 250 woningen in de Aa-
wijk op grond van de overeenkomst tot het bouwen van 1250
woningen.

De heer H. A a r t s zegt dat er reeds een paar maal een
voorstel aan de raad is gedaan terzake het beschikbaarstellen
van een krediet voor de bouw van woningen ingevolge het con-
tinu-contract. De vorige twee malen is er reeds door enkele
leden van de raad op gewezen, dat de huurprijzen van de wo-
ningen hoger zijn dan aanvankelijk bij de opzet was gepland.
Ook uit het voorliggende preadvies blijkt dat de huur van de
nieuwe woningen aanmerkelijk hoger ligt dan de huur, die de
arbeidende bevolking zal kunnen betalen. Hier doen zich dus
dezelfde bezwaren voor als bij de vorige voorstellen. Spreker
vraagt of het systeem van ruiling en opschuiving door de bouw
van de twee vorige projecten gerealiseerd is kunnen worden
ondanks het feit, dat de huurprijzen van de woningen hoger
zijn dan de arbeidende en minder bezoldigde bevolkingsgroep
kan betalen. Spreker vraagt vervolgens of het nog te bouwen
vierde complex van de continu-bouw eveneens huren zal heb-
ben van f 76,— à f 80,—.

De heer F o p p e l e zegt, zich grotendeels te kunnen aan-
sluiten bij hetgeen de heer Aarts betoogd heeft. Spreker meent
zich te herinneren, dat de voorzitter in een van de vorige ver-
gaderingen gezegd heeft dat de woningen, die in de Aa-wijk
gebouwd zullen worden, goedkoper zouden zijn dan de andere
omdat er minder grondwerkzaamheden verricht behoeft den te
worden. Hij vraagt of deze mindere bouwkosten tot uiting zul-
len komen in de huurprijzen van de woningen.

De voorzitter zegt, dat zoals de heren Aarts en Foppele reeds opmerkten, de hele kwestie van de huurprijzen reeds uitvoerig in de raadsvergadering van 20 september 1957 is besproken. Spreker is in die vergadering zelf uitvoerig op die kwestie ingaan en heeft toen met name benadrukt, dat het college van burgemeester en wethouders geen schuld heeft aan het feit, dat de huren hoger uitgekomen zijn dan aanvankelijk was verwacht. Spreker heeft de oorzaak van die hogere huren uitvoerig toegelicht. Op grond van inlichtingen die het college toen ter beschikking stonden, heeft spreker gezegd te verwachten, dat de huren van de woningen te bouwen in de derde fase van de continubouw, dus in het noordelijk gedeelte van de Aa-wijk, lager zouden zijn, dan de huurprijzen van de vorige twee fasen. Dit kon ook gezegd worden, aldus spreker, omdat in de Aa-wijk geen paalfundering zou behoeven plaats te vinden en met die paalfundering was in Zuid een zeer aanzienlijk bedrag gemoeid.

De huurprijs van de woningen in de Aa-wijk komt respectievelijk 80 en 90 cent goedkoper te liggen. Men had er op gerekend, dat het een groter verschil zou zijn.

Sinds de behandeling in de raad in september 1957 heeft echter de minister het onderhoudsbedrag per woning van f 85,— verhoogd tot f 105,—. Vervolgens zijn de waterschapslasten in Oost veel hoger dan in Zuid. Zonder dit zou de huur reeds f 1.50 per woning lager zijn geweest. Verder heeft de ervaring uitgewezen, dat de grondkosten in Oost hoger zijn dan in Zuid. Oost is n.l. meer opgehoogd moeten worden dan Zuid, terwijl de kosten van grondaankoop in Oost hoger zijn geweest dan in Zuid. Dit maakt een bruto-verschil uit van f 3.— per m² en als nu de helft van de grond in Oost bebouwd gaat worden, maakt dat een verschil uit van f 6.— per m².

Dit alles heeft tot gevolg gehad, dat de huur slechts is verlaagd met 80 à 90 ct., terwijl werd verwacht — daar in Oost geen paalfundering nodig nodig was — dat dit ongeveer f 2,— zou zijn.

Het vorig jaar is door de bouwvereniging „Mgr. Prinsen” de bouw van 141 woningen aanbesteed. Tenslotte kwam men na veel onderhandelen tot een curve-prijs, die voor de minister

toen aanvaardbaar was. Deze bouw kon echter niet doorgaan omdat er geen financiering voor werd gegeven. In het begin van dit jaar werd wel bouwvolume verkregen en kwam ook de financiering tot stand en wenste de minister, dat deze woningen opnieuw werden aanbesteed. Bij de nieuwe aanbesteding was de laagste inschrijver f 200.000,— lager dan bij de vorige aanbesteding. Dit maakt een verschil uit van ongeveer f 2,— per woning. Men zou natuurlijk „Mgr. Prinsen” toch geen verwijt hebben kunnen maken als de woningen het vorig jaar wel waren gebouwd.

De toestand is n.l. sinds vorig jaar veranderd. Spreker zegt er dan ook van overtuigd te zijn, dat als men de woningen van de 3e fase van de continu-bouw thans publiek zou kunnen aanbesteden deze goedkoper zouden zijn dan thans. Maar men heeft nu eenmaal in 1956 het continu-contract aangegaan, onder de toen geldende omstandigheden. Er was toen geld genoeg te krijgen, doch het ging toen vooral over gebrek aan mankracht. Men wilde met de beschikbare bouwvakarbeiders zo snel en zo veel mogelijk woningen bouwen. Men meende dit door continu-bouw te kunnen bereiken en daarom hebben toen de 4 grote Brabantse gemeenten het continu-contract aangegaan. Op het ogenblik zijn de omstandigheden anders, maar men is gebonden aan het contract.

In dit contract is evenwel de winstverdelings-bepaling opgenomen, d.w.z. als door de aannemer meer dan 5% winst wordt gemaakt, dan gaat van deze meerdere winst 75% naar de gemeente. Maar dit kan natuurlijk eerst worden berekend als deze bouw is voltooid. De aannemer is verplicht een aparte boekhouding te houden, die door een accountant wordt gecontroleerd. Spreker verwacht wel, dat op een gegeven ogenblik een winstuitkering aan de gemeente ten goede zal komen, al kan dit natuurlijk niet worden gegarandeerd. Dit kan echter eerst geschieden over een paar jaren. De eerste complexen zijn natuurlijk het duurst geweest omdat toen de aanloopperiode moest beginnen. Het zou niet redelijk zijn, dat Den Bosch, dat het eerste complex heeft gehad en de moeilijkheden heeft moeten overwinnen, met dit complex geen winst zou maken en de andere gemeenten met de

door hen gebouwde complexen wel. Afgesproken is daarom, dat alles in één pot gaat. Als straks — als alles gereed is — tot winstverdeling wordt overgegaan zal het misschien mogelijk zijn de huren te gaan verlagen.

Het is de bedoeling, dat het vierde complex gebouwd wordt in de Aa-wijk Zuid. Met de aannemer Van Vliet is overleg gepleegd of het niet mogelijk zou zijn vooruit te lopen op de winstverdeling, door reeds thans de prijs lager te stellen. De aannemer gaat echter uit van een bepaalde basis-overeenkomst en van bepaalde basis-prijzen, die door de minister zijn toegestaan. Wat meer verdiend wordt, aldus de aannemer, komt de gemeente ten goede, doch eerst later.

De vraag van de heer Aarts of het bouwen dezer woningen groot nut voor de gemeente heeft opgeleverd meent spreker bevestigend te kunnen beantwoorden. Diens vraag omtrent de stand van zaken wat betreft de opschuiving meent spreker ter beantwoording over te moeten laten aan de wethouder van Huisvesting, de heer Moerings.

De heer wethouder Moerings deelt mede, dat met 115 eengezinswoningen van de 1e fase van de continubouw uiteindelijk 341 gezinnen via opschuiving geholpen werden. Deze 115 eengezinswoningen zijn derhalve op zeer nuttige wijze besteed. In urgentieklasse I zijn 86 gezinnen geholpen, in II 55, in IIIA 39, derhalve tezamen 180. Vrijkomende inwoningen 23 en urgentieklasse IV 138. In laatstgenoemde klasse zitten degenen, die hun goedkopere woning hebben verlaten om een duurder te betrekken.

De voorzitter herinnert er aan, dat in 1956 er op werd gewezen, dat het belang van het continu-contract ook hierin gelegen was, dat het zeker was, dat de gemeente gedurende 5 jaren jaarlijks 250 woningwetwoningen zou krijgen toegewezen. Bovendien werd een extra bouwvolume verkregen. Toen onlangs dit extra bouwvolume plotseling werd ingetrokken is met de minister daaromtrent overleg gepleegd en is er op gewezen, dat men ook tot het aangaan van de overeenkomst inzake de continubouw was overgegaan omdat men een extra bouwvolume van 250 woningen kreeg en omdat slechts 75 procent van de te bouwen woningwetwoningen zou

worden aangemerkt voor het bouwvolume. De minister neemt thans het standpunt in, dat men momenteel zoveel premiewoningen kan bouwen als men wil, dus de toezegging, dat slechts 75 pct. voor het bouwvolume zal worden gerekend vervalt, doch de minister heeft wel gehonoreerd, dat het eerste bouwvolume van 250 woningen extra is geweest. Dit is ook de reden geweest, dat „Mgr. Prinsen” zijn 141 woningen thans kan bouwen. Dit alles heeft ons destijds mede bewogen om tot de continu-bouw over te gaan. De minister vindt de continu-bouw nog altijd zeer belangrijk, hetgeen onlangs is gebleken in Boxtel, bij de aanvang van de continu-bouw Brabant II. De ervaring zal moeten uitwijzen, hoe de uiteindelijke resultaten zijn geweest.

De heer H. A r t s wil er op wijzen, dat zijn woorden geen verwijt inhielden; hij heeft met belangstelling naar de uiteenzetting van de voorzitter geluisterd. Hij zou nog willen vragen of men door de bouw van deze woningen in de Aa-wijk niet in het gedrang komt, daar in het uitbreidingsplan deze grond, naar hij meent, bestemd is voor bouw van arbeiderswoningen. Deze continu-woningen zijn — gezien de huurprijs — typisch geen arbeiderswoningen.

De v o o r z i t t e r merkt op, dat in de 1e fase van de continu-bouw in Zuid toch een aantal arbeidersgezinnen is kunnen komen wonen; uiteraard zijn dit gezinnen met een behoorlijk gezinsinkomen.

Tot de bouw van de 3e fase van de continubouw heeft de gemeente zich bij contract verplicht. Intussen blijft er in de Aa-wijk nog heel wat grond beschikbaar voor de bouw van arbeiderswoningen.

De heer V a n H a l t e r e n zegt uit de uiteenzetting van de voorzitter te hebben begrepen, dat alleen de eerste 250 woningen als extra volume zijn gegeven, hetgeen niet helemaal overeenkomstig de bedoeling is.

De v o o r z i t t e r erkent dit. Leest men het contract van de continubouw, dan is het niet helemaal duidelijk of de zinsnede over de 25 pct. slaat op de woningwetwoningen of op het geheel. Volgens de minister slaat het op het geheel, dus ook op de premiewoningen.

En aangezien men zoveel premiewoningen kan bouwen als men wil heeft die 25% volgens de minister geen enkele waarde meer. Het is dezerzijds bestreden, doch uiteindelijk is men tot een compromis gekomen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

No. 30. 30. Voorstel (Bijlage no. 162) tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de inrichting van een woningcartotheek.

De heer G i e l i s s e zegt, dat hij aan dit voorstel gaarne zijn aandacht wijdt en zijn medewerking geeft, omdat het hier betreft de modernisering der administratie. Spreker wil deze materie ook in de volle aandacht van de wethouder van Sociale Zaken aanbevelen, en hij hoopt, dat de wethouder uit deze cartotheek de nodige gegevens zal kunnen putten en dat hij er een intensief gebruik van zal maken. Hij gelooft, dat hiermede weer een stap wordt gedaan in de goede richting en hij wenst het gemeentebestuur hierbij alle succes.

De heer H a m e r zegt, zich gaarne aan te sluiten bij het betoog van de heer Gielisse. Bij het lezen van het voorstel, waarin enige nijpende problemen worden opgesomd, vraagt spreker zich af of de behoefte aan deze woningcartotheek al niet eerder heeft bestaan. Uit het voorstel blijkt, dat het de bedoeling is alleen woningen te registreren. Spreker zou zich kunnen voorstellen, dat ook bedrijfs- en kantoorpanden zouden worden geregistreerd, zij het slechts summier. Zou men hiertoe later overgaan, dan zou wel eens in het oog kunnen springen de toch wel kwalijke situatie, dat bij de heersende woningnood toch tal van bedrijfs- en kantoorpanden woningen blijken te zijn. Hij vraagt of de uitkomst dezer registratie wellicht een vingerwijzing zou kunnen zijn om maatregelen te treffen om aan deze kwalijke situatie een einde te maken.

De heer V a n d e n H o u t wil eveneens de woorden van de heer Gielisse onderstrepen.

In het voorstel wordt vermeld, dat de opname in G.S.W.-verband zal geschieden, hetgeen uiteraard een besparing in de personeelsuitgaven betekent. Spreker kan daar volledig mee

instemmen, doch hij is van mening dat deze cartotheek de eerste tien jaren wel zal moeten blijven bestaan en hij vraagt zich in verband daarmee af of het inderdaad wel logisch is, dat het bijwerken ook in G.S.W.-verband geschiedt.

De voorzitter zegt, dat het opnemen in G.S.W.-verband geschiedt, doch is de cartotheek eenmaal gereed, dan zal moeten worden bezien, welke maatregelen verder zullen moeten worden getroffen.

Met betrekking tot de vraag van de heer Hamer zegt spreker, dat reeds jaren geleden, o.a. door het E.T.I., is gewezen op de noodzaak van het hebben van een woningcartotheek, zoals ook blijkt uit de rapporten door het E.T.I. uitgebracht, omtrent de reorganisatie van het bureau Huisvesting en het woningprobleem. De cartotheek zal diensten gaan bewijzen aan het bureau Huisvesting, aan het Saneringsbureau en zal ook grote diensten bewijzen aan onze woningbouwpolitiek. Bekeken kan worden of het mogelijk is ook de kantoren en bedrijfspanden in de registratie te betrekken. Enige tijd geleden is nagegaan hoeveel woonhuizen nog in gebruik zijn voor rijks- of gemeente-bureaux. Spreker somt in dit opzicht een aantal panden op.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en de betreffende begrotingswijziging vastgesteld.

31. Voorstel (Bijlage no. 163) tot verhuur van het fabriekscomplex aan de Engelseweg (v.m. Kruithoorn). No. 31.

De voorzitter merkt op, dat het hier een huur betreft, die gebaseerd is op de getaxeerde prijs en bovendien is de huurster bereid de gemeente ter wille te zijn bij het eventueel in de toekomst leggen van een spoorwegraccordement, dat langs „De Kruithoorn” moet gaan in de richting van het industrieterrein, dat in West II zal worden aangelegd.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel hierna aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No. 32. 32. Voorstel (Bijlage no. 164) tot het verhogen van de subsidie aan Het Zuidelijk Toneel.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit voorstel aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No. 33. 33. Voorstel (Bijlage no. 165) tot vaststelling van een gemeenschappelijke regeling met diverse gemeenten inzake een regionaal woonwagenkamp te 's-Hertogenbosch.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt dit voorstel aangenomen en het ontwerp-besluit vastgesteld.

- No. 34. 34. Voorstel (Bijlage no. 166) tot benoeming van een lid van de commissie van toezicht op het middelbaar onderwijs.

De voorzitter verzoekt de heren De Gier, Van den Heuvel en Kaasjager als commissie van stemopneming te willen fungeren voor de benoemingen vermeld onder no. 34 en no. 35 der agenda.

Uitgebracht worden 29 stemmen, waarvan 25 op de heer G. A. Sekhuis en 4 op de heer J. W. L. M. Mensen, zodat de heer Sekhuis met meerderheid van stemmen benoemd is tot lid van de commissie van toezicht op het middelbaar onderwijs.

- No. 35. 35. Voorstel (Bijlage no. 167) tot benoeming van leraren aan het gemeentelijk gymnasium.

Ingeleverd worden 29 stembiljetten, waarvan 1 ongeldig. Uitgebracht worden 28 stemmen, waarvan 28 op de heer H. J. van Xanten, 28 op mej. A. M. E. Bergman, 27 op mej. A. J. P. Verhoeckx, 1 op mej. M. H. J. Th. Weyers, 28 op de heer N. F. Cobben, 28 op de heer P. Maaskant, 28 op mej. C. E. Bientjes, 28 op de heer H. F. Cox en 28 op de heer H. van Meteren, zodat de dames Bergman en Bientjes en de heren Van Xanten, Cobben, Maaskant, Cox en Van Meteren met algemene stemmen en mej. Verhoeckx met meerderheid van stemmen zijn benoemd tot leraren/leraressen aan het gemeentelijk gymnasium, waarvan mej. Bientjes en de heren Cox en Van Meteren in vaste dienst en de overigen in tijdelijke dienst.

Te omstreeks 22.00 uur betreedt de heer Van den Eerenbeemt, oud-wethouder, de raadzaal en neemt, daartoe uitgenodigd door de voorzitter, plaats aan de tafel van burgemeester en wethouders.

De voorzitter wijst er op, dat het waarschijnlijk de eerste maal is, dat de raad een lid van Gedeputeerde Staten in zijn midden heeft; hij acht het een voorrecht de heer Van den Eerenbeemt als zodanig te mogen begroeten. Hierna spreekt de voorzitter de volgende rede uit:

Dames en Heren. Deze raadsvergadering, de laatste, die de raad in zijn huidige samenstelling houdt, staat — naast de normale afhandeling van stukken — toch wel bijzonder in het teken van een afscheid. Want twaalf raadsleden, ruim een derde van de raad dus zullen niet in de nieuwe raad terugkeren, hetzij — regens het feit, dat men een benoeming heeft aanvaard, die niet verenigbaar is met het lidmaatschap van de raad, hetzij dat men zich niet herkiesbaar gesteld heeft als raadslid, hetzij om andere redenen.

Als ik nu, dames en heren, het werk van deze raad overzie, zoals dat in de afgelopen zittingsperiode tot stand is gekomen, dan meen ik in alle eerlijkheid en objectiviteit te moeten zeggen, dat er ook door deze raad uitstekend werk is verricht en dat er zeer belangrijke besluiten zijn genomen, die het welzijn van onze stad en van onze ingezetenen ten zeerste raken, besluiten, die gelegen waren op het terrein van het economische, het sociale, het onderwijs- en het culturele leven.

Niet alleen is door deze raad goed werk verricht, waarbij ook deze raad steeds weer heeft getoond te beseffen, dat men voor de toekomst en soms zelfs voor de verre toekomst werkt, zodat derhalve een brede visie diende te worden opgebracht, waarbij men ook van huidige moeilijkheden afstand moest kunnen nemen, maar er is door deze raad ook gewerkt in een uitermate prettige onderlinge samenwerking, in een onderlinge waardering van elkanders standpunt, dat wil zeggen in een sfeer van zeer goede menselijke verhoudingen, die naar mijn mening, met name ook bij de arbeid op het politieke terrein zo noodzakelijk zijn. Ik geloof dan ook, dat de scheidende raadsleden een goed aandenken aan de afgelopen zittingsperiode

zullen houden. Het raadslidmaatschap is niet alleen een eervolle functie maar ook een interessante functie, interessant omdat men bij zijn doen en laten als raadslid zo dicht staat bij het belang, dat men behartigen wil, omdat men het werk volledig kan overzien, wat uitzondering is bij het werk in de Provinciale Staten en in de Staten-Generaal en omdat men meestal ook persoonlijk beleeft de resultaten, die het gevolg van de gezamenlijke arbeid zijn geweest.

Ik wil u wel zeggen, dat ik het in elk geval mijnerzijds ten zeerste op prijs stel om namens de burgerij van Den Bosch de leden van de gemeenteraad 1953-1958 en met name de scheidende raadsleden zeer hartelijk dank te zeggen voor de grote toewijding, die door hen steeds als raadslid is betoond, niet alleen bij het werk in een openbare raadsvergadering, maar met name ook bij het vele werk, dat verricht is in de vele raadscommissies, die onze raad telt.

Weest er van overtuigd, dames en heren, die onze raad thans gaat verlaten, dat ik persoonlijk de allerbeste herinneringen aan de raad 1953—1958 zal blijven behouden. Hoezeer ik het ook op prijs zou hebben gesteld om een persoonlijk woord tot u allen te richten is dat practisch, nu gij met twaalfen deze raad gaat verlaten, zonder in herhaling te treden, niet wel doenlijk. Misschien mag ik een uitzondering maken, en dan wil ik hierin u allen die weggaat betrekken, voor het vrouwelijk scheidend raadslid mej. Van Lanschot. Mej. Van Lanschot, de grote liefde voor de stad, die altijd zozeer het kenmerk is geweest van uw vader, mijn hooggeachte ambtsvoorganger, is ook steeds uw deel geweest. Wees ervan overtuigd, dat ik het persoonlijk zeer jammer vind; gezien uw grote belangstelling voor de gemeenteraadszaken en gezien de buitengewoon prettige houding, die u steeds hebt aangenomen, dat u niet meer in de nieuwe raad terugkeert.

Dames en heren scheidende raadsleden. Den Bosch is geen wereldstad en zal dit ook nooit worden. Wij zullen elkaar ongetwijfeld in het verdere leven nog wel eens ontmoeten. In alle geval wens ik u in dat verdere leven van ganser harte alle goeds toe.

Als ik thans met een enkel woord afscheid heb genomen

van de scheidende raadsleden, dan is daaronder ook een wethouder, de heer Van den Eerenbeemt, die door het vertrouwen, dat de Statenleden van Brabant in hem hebben gesteld, is benoemd tot lid van Gedeputeerde Staten dezer provincie, een functie, die altijd — en naar mijn mening zeer terecht — in hoog aanzien in Noord-Brabant heeft gestaan.

Mijnheer Van den Eerenbeemt, het valt ons erg moeilijk en zwaar om van u afscheid te moeten nemen. U bent na de oorlog onmiddellijk in de raad van 's-Hertogenbosch gekomen, zeer spoedig tot wethouder gekozen en ik heb thans het voorrecht gehad om ongeveer tien jaren met u samen te werken. En als ik zeg voorrecht, dan is dat geen gemeenplaats, die men zo gemakkelijk uitspreekt, maar dan is dat waarheid. En wel ten eerste omdat gij zijt een rasechte Bosschenaar, behorende tot een zeer oude Bossche familie, die Den Bosch door en door kent. En het is, dames en heren, zo belangrijk, zeker in het plaatselijk bestuurscollege, iemand te hebben, die ook deze kennis bezit. En gij waart niet alleen iemand, die de stad door en door kent, maar die vanzelfsprekend voor de plaats waar uw familie al zo lang woont, ook grote belangstelling wist op te brengen. Ten tweede omdat gij zijt een bekwaam man, met een niet te overtreffen arbeidslust en arbeidskracht, waarvan men zich wel eens afvraagt, vooral als men weet, dat u praktisch nooit vakantie neemt, hoe u het fysiek en psychisch uithoudt. En ten derde omdat u eigen is een zeer grote bonhommie, omdat gij de benijdenswaardige drager zijt van een grote gemoedelijkheid, waarbij het wel eens de schijn heeft of gij in het leven alleen over rozen wandelt en gij eigenlijk de doornen niet kent. Met grote bekwaamheid hebt gij verschillende portefeuilles beheerd, n.l. die van wethouder van Financiën, wethouder van een groot deel van Openbare Werken, n.l. behalve de stadsontwikkeling en woningbouw, wethouder van het Sportbedrijf, wethouder van het Woningbedrijf, wethouder van het Grondbedrijf, wethouder van het Licht- en Waterbedrijf, wethouder van het Slachthuisbedrijf, wethouder van de Veemarkt.

Daarnaast zijt gij nog werkzaam in tal van functies die liggen op het godsdienstig en maatschappelijk gebied en dat

niet alleen in deze stad, maar ook ver daarbuiten, terwijl gij dit alles doet als zijnde de exploitant-eigenaar van een belangrijke waskaarsenfabriek. Ik moet u eerlijk zeggen, en de hele raad zal dat kunnen getuigen, u hebt er nooit de kantjes afgelopen en geen enkele arbeid was u ooit teveel. Met een uitstekend geheugen wist gij zeer spoedig in het toch ingewikkelde bestuursapparaat van een provinciestad de weg, terwijl het ons altijd opviel hoe dat gij ook steeds in de details uitstekend waart ingewerkt. Ging uw liefde en belangstelling als lid van het college van burgemeester en wethouders altijd uit naar het volledige bestuursapparaat, zo waren er daarnaast nog twee zaken, waarvoor gij extra belangstelling en liefde wist op te brengen. En dit was de Veemarkt en dat waren de Godshuizen. Als de heer Van Lanschot hier vandaag in deze vergadering aanwezig zou zijn geweest dan zou hij zonder enige reserve hebben kunnen getuigen, dat niemand beter, wat het bestuur van de Veemarkt betreft, hem zou kunnen opvolgen dan gij. Ik wil u dan ook gaarne zeggen, dat met de naam mr Van Lanschot ook uw naam met ere aan onze zo belangrijke Veemarkt zal verbonden blijven. Wij hebben grote waardering voor de wijze waarop gij als vertegenwoordiger van het college van burgemeester en wethouders uw bestuursfunctie in de Godshuizen en de laatste jaren als vice-voorzitter onder het uitstekend beleid van mej. Tilman hebt uitgeoefend en met name ook wat uw regentschap van Voorburg betreft. Uw menslievend hart heeft daar een prachtig arbeidsterrein gevonden.

Als men, zoals helaas ik, de zestigjarige leeftijd heeft overschreden, dan heeft men op zijn eigen werkterrein al heel wat mensen ontmoet. Vele jaren maak ik u thans reeds mee als loco-burgemeester, maar het ogenblik, dames en heren, moet nog komen, dat de heer Van den Eerenbeemt mij iets geweigerd heeft, ook al moest hij op de meest ongelegen ogenblikken invallen als loco-burgemeester. Ik geef u de verzekering, mijnheer Van den Eerenbeemt, dat ik deze grote hulpvaardigheid uwerzijds, die steeds op zulke prettige wijze is bewezen en deze vriendschap niet gauw zal vergeten.

De uitgroei van onze stad buiten de wallen, waarmee in

1895 begonnen werd met de totstandkoming van het Zand, waarmee werd voortgegaan in 1917 met de totstandkoming van de Muntel en het Industrierrein en die verder vervolgd werd in 1930 met de totstandkoming van de Vliert, is na de oorlog krachtig voortgezet in West, in Zuid en in Oost. En de daarop afgestemde constructieve industrie — constructieve sociale — en constructieve onderwijspolitiek, in zo'n prettige onderlinge verhouding in het college van burgemeester en wethouders en met zoveel samenwerking van de gehele gemeenteraad gevoerd, heeft, mag ik wel zeggen, goede resultaten opgeleverd. Ook u hebt uw aandeel daarin gehad en in geloof, dat het voor u toch een grote voldoening mag zijn op deze resultaten terug te zien.

Ik weet, mijnheer Van den Eerenbeemt, dat het weggaan als wethouder u moeilijk valt. Wij hebben daar verschillende keren over gesproken en gij hebt ernstig overwogen of gij het lidmaatschap van het college van gedeputeerde staten wel zoudt moeten aanvaarden en ik kan mij indenken, dat het heengaan u moeilijk valt. Want het wethouderschap ligt u bijzonder goed. U bent een zeer beweeglijk man, u bent, ik zou bijna zeggen, voorbestemd om veel met mensen om te gaan en dat is juist in het gemeentebestuur aantrekkelijk, omdat men zoveel directe contacten heeft met de mensen zelf. U gaat dat gemeentebestuur thans verlaten om te gaan meewerken in een hoger bestuursorkest, op welks muziek de tonen van het lager bestuursorkest, de gemeente, in vele gevallen zullen moeten zijn afgestemd.

Wat wij weten is dit, dat een bekwaam man met grote toewijding, met grote werkkraft, in dat hogere bestuurscollege zijn intrede gaat doen, die volledig op de hoogte is van de noden der gemeente, die met name op de hoogte is ook van de noden en behoeften van Den Bosch, zodat onze belangen in dat hoger college niet zullen worden verwaarloosd.

Mijnheer Van den Eerenbeemt, als wij thans, op het einde van deze raadsvergadering, de laatste van de raad in zijn huidige samenstelling, afscheid van u gaan nemen als wethouder dan willen wij dit doen met het uiten van grote erkentelijkheid voor alles wat gij in bijzonder prettige samenwerking met al-

len hebt tot stand gebracht. Maar bij die uiting van dankbaarheid alleen willen wij het niet laten. Door het college van burgemeester en wethouders, gehoord de fractievoorzitters, is op mijn voorstel (want de wethouders waren belanghebbenden) het besluit genomen, dat aan wethouders, die het gemeentebestuur verlaten en die minstens tien jaren, uitzonderingen natuurlijk daargelaten, in functie zijn geweest, wanneer zij zich in bijzondere mate verdienstelijk hebben gemaakt, de zilveren stadspenning kan worden verleend. Het doet mij bijzonder veel genoegen u te kunnen mededelen, dat de uitvoering van dit besluit voor de eerste maal op u zal worden toegepast. Mag ik u thans de zilveren stadspenning, naar mijn mening een hoge onderscheiding, overreiken. Ik doe dat in grote vriendschap en con amore, waarbij ik de wens uitspreek, dat deze vele jaren uw persoonlijk bezit zal zijn, dat wil zeggen, dat u nog zeer vele en gelukkige jaren moogt leven en nuttig zult zijn voor maatschappij en uw gezin. Wij zullen met grote belangstelling uw verder werk blijven volgen en wij zijn er van overtuigd, dat gij dat zelf zult blijven doen met de groeiende stad, in welker groei gij ook zelf een belangrijk aandeel hebt gehad."

De raad betuigt zijn bijval met applaus.

De heer Van den Eerenbeemt spreekt hierna als volgt: „Mijnheer de voorzitter, u zult het mij niet kwalijk nemen, dat ik thans eigenlijk het woord niet vraag, maar het woord neem. U hebt het veel te mooi gemaakt en u bent veel te vriendelijk geweest en te royaal met uw lofuitingen. Het is erg moeilijk om daar op in te gaan en u hebt mij bijzonder blij gemaakt met deze hoge onderscheiding, die op uw voorstel en met instemming van de fractievoorzitters, u gemeend hebt mij te moeten verlenen. Het verheugt mij, dat het voorstel zo ruim is, dat ook de wethouders, die straks na mij zullen heengaan eveneens de mogelijkheid hebben deze mooie penning te mogen ontvangen. Er is een minimum termijn van tien jaren gesteld en ik was blij te horen, dat hierop uitzonderingen mogelijk zijn, want ik heb die tien jaren niet vol kunnen maken.

Mijnheer de voorzitter, hartelijk dank voor uw buitengewoon

vriendelijke woorden, vervolgens voor uw buitengewoon vriendelijk initiatief en de buitengewone onderscheiding, die ik hier van het Bossche gemeentebestuur heb mogen ontvangen. Ik ben daar zeer gelukkig mee. Ik mag van deze gelegenheid nog wel eens gebruik maken om wederkerig een dankwoord te spreken en dan is dat dankwoord op de eerste plaats tot u gericht, mijnheer de voorzitter. Het is voor mij steeds een grote voldoening geweest om onder uw leiding hier als wethouder mee te mogen werken aan de opbouw en aan de uitbouw van onze stad. U hebt hieraan altijd op een buitengewone wijze leiding weten te geven en, nogmaals, het was een eer om met u samen te mogen werken. In de vergadering van burgemeester en wethouders heb ik de gelegenheid gehad om u dit te zeggen en ik wil dit hier gaarne herhalen. Zo straks heb ik eens even nagegaan hoeveel raadsvergaderingen ik heb meegemaakt, dat zullen er zo ongeveer 180 zijn. En al die raadsvergaderingen heb ik onder uw leiding meegemaakt. Het is jammer, dat door mijn vertrek, de enige kans, die ik misschien ooit zou hebben gekregen om de raadsvergadering voor te zitten, n.l. bij uw afscheid als burgemeester van de gemeente 's-Hertogenbosch, thans verkeken is. Bij uw afscheid zal ik nochtans gaarne tegenwoordig zijn om daarmede te getuigen van uw grote werkkraft en van uw grote verdiensten die gij u voor de stad verworven hebt.

Mijnheer de voorzitter, het is aan mij ook mijn collega's te danken. U hebt er reeds op gewezen, dat er altijd zulk een prettige collegiale samenwerking in het college van burgemeester en wethouders was en dat de besluitvorming steeds in de grootste samenwerking geschiedde. Mijn collega's ben ik steeds dankbaar geweest voor de grote vriendschap, die zij mij hebben betoond en het is altijd zeer prettig geweest om lid van dit college van burgemeester en wethouders te zijn.

Ook aan de secretaris betuig ik gaarne mijn dank. Want als u mij lof toezwaait en wijst op mijn geheugen, dan was er toch altijd nog een tweede geheugen en dan was er toch altijd nog de secretaris, die mij op vele dingen wees. Ik heb hier een goede opleiding gehad onder uw leiding, u die zelf het voorbeeld gaf door zelf zeer hard te werken, zodat degenen die

met en onder u werkten vanzelfsprekend wel verplicht waren om hetzelfde tempo bij te houden.

Zo straks hebt u de prettige mededeling kunnen doen, dat de kasgeldschuld der gemeente aan het teruglopen is. Het is wel eens moeilijk geweest om ervoor te zorgen, dat de nodige financiën aanwezig waren.

Een bijzonder woord van dank wil ik ook richten tot de heer Wijnant, met wie ik zovele jaren op zulk een buitengewoon prettige wijze heb mogen samenwerken en die met grote kennis mij de nodige wijsheid heeft weten bij te brengen om de zorgvuldige taak om de financiën te beheren op de juiste wijze te verrichten. Veel dank ben ik hem verschuldigd voor de wijze waarop hij mij dikwijls in toom heeft gehouden.

Hetzelfde geldt vanzelfsprekend voor de andere chefs van de afdelingen der Secretarie. Zij allen hebben steeds de grootst mogelijke medewerking gegeven en dat niet alleen, maar altijd heb ik in een bijzonder prettige sfeer met hen mogen samenwerken.

De directeuren der verschillende bedrijven, n.l. de directeuren van Gemeentewerken en van het Licht- en Waterbedrijf ben ik eveneens grote dank verschuldigd, want zij hebben het mij inderdaad mogelijk gemaakt om wethouder van de bedrijven en van openbare werken te kunnen zijn. Zonder de bekwaamheid waarmee zij hun uitvoerende en adviserende taak verrichtten zou dit voor mij een onmogelijkheid zijn geweest. Het was alles allemaal niet zo moeilijk, want het was bijzonder prettig werk. Ik heb zelfs dikwijls gezegd, dat de functie van wethouder wel bijzonder mooi was, speciaal door de medewerking, die van alle kanten werd gegeven. Het was een genoegen om hier te mogen werken.

U hebt daarstraks gezegd, mijnheer de voorzitter, dat het wel leek alsof mijn pad steeds over rozen ging en ik geen doornen op mijn weg vond. Deze werden echter vrijwel altijd voor mij weggenomen en het was een leven zonder zorg en een leven dat veel genoegen gaf. Ik heb het werk van wethouder altijd bijzonder graag gedaan en daarom is het me niet moeilijk gevallen om het vol te houden en heb ik weinig behoefte aan vakantie gehad.

Tenslotte mijn dank aan u, mijnheer de voorzitter, dat ik van uw ervaring heb mogen profiteren, dank voor uw leiding, voor uw vriendelijke woorden, voor uw steeds betoond medeleven met mijn persoon, gezin en zaken.

Ook aan de afdelingschefs en ambtenaren betuig ik mijn dank, waarbij ik nog speciaal wil danken de boden, die mij altijd omringd hebben met alle mogelijke zorgen.

De raad heeft mij destijds op deze plaats gezet en ik heb altijd op prettige wijze met de raad kunnen samenwerken. U hebt zojuist in uw toespraak tot de scheidende raadsleden gewezen op het belangrijke commissiewerk. Persoonlijk was is erg gesteld op het werk der commissies, omdat juist hierin zoveel zaken in een prettige en gemoedelijke sfeer tot klaarheid en tot een advies konden worden gebracht. Ik heb daar altijd een vriendenkring gevonden en we hebben daarin altijd gezamenlijk in het belang der stad kunnen werken. De fractievoorzitters ben ik er dankbaar voor, dat zij uw spontaan initiatief even spontaan hebben willen ondersteunen.

Alle raadsleden mijn hartelijke dank voor de vriendschap, die ik steeds heb ondervonden en gaarne uit ik de wens, dat ik deze vriendschap mag blijven behouden en ik geef u gaarne de verzekering, mijnheer de voorzitter, dat ik met zeer grote belangstelling uw werk en dat van de nieuwe raad zal blijven volgen en dat ik dit, waar ik kan gaarne op alle mogelijke manieren zal ondersteunen. Nogmaals hartelijk dank."

De raad betuigt ook hier zijn bijval met applaus.

De heer **C o r n e t** spreekt daarna als volgt: „Mijnheer de voorzitter. Op mij rust de plicht om u mede namens mijn scheidende fractiegenoten hartelijk dank te zeggen voor de prettige samenwerking, die wij in deze vijf jaren hebben mogen ondervinden. Zonder uw goede leiding, zonder uw stuwkracht, zou dit wellicht niet mogelijk geweest zijn. Door een goede leiding komt echter ook een prettige samenwerking tot stand. Gaarne betuig ik ook mijn dank aan de ambtenaren en boden voor de medewerking, die wij steeds van hen hebben mogen ondervinden. Indien wij hun diensten nodig hadden stonden zij steeds voor ons gereed. Ook daarvoor betuig ik, mede namens mijn scheidende fractiegenoten, mijn grote erkentelijkheid."

Mej. Van Lanschot zegt hierna het volgende: „Mijnheer de voorzitter, mag ik u, mede namens mijn scheidende fractiegenoten, danken voor de vriendelijke woorden die u speciaal tot mij hebt gericht. Ik stel er prijs op vanaf deze plaats u, als voorzitter, de wethouders en mijn mede-raadsleden dank te zeggen voor de bijzonder prettige samenwerking, die we steeds hebben gehad. Ik kan u verzekeren, dat ik mijn werk als raadslid in deze zittingsperiode met veel genoegen en grote belangstelling heb gedaan en ik wil vanaf deze plaats de hoop uitspreken, dat het u gegeven moge zijn in de nieuwe raad dezelfde samenwerking te mogen vinden.”

De Voorzitter sluit hierna te omstreeks 22.30 uur de vergadering.